1. **सूचनाम् अनुसर्य लिखतु-** **[12]**

I. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि 'आम्' अथवा 'न' इति पदेन लिखन्तु ।

यथा – ग्रामे कश्चन भिक्षुकः आसीत् । आम्

(क) भिक्षुकः उन्नतः दृढकायः च आसीत् ।

(ख) जनाः तस्मै दण्डं यच्छन्ति ।

(ग) भिक्षुकः प्रभूतं धनम् इच्छति ।

(घ) भिक्षुकः धनिकाय पादौ ददाति ।

Ans. : (क) आम्

(ख) न

(ग) आम्

(घ) न

II. अधोलिखितेषु वाक्येषु द्वितीयाविभक्तेः शब्दानां द्विवचने परिवर्तनं कृत्वा वाक्यानि लिखन्तु ।

यथा – चन्द्रशेखरः लेखं लिखति । चन्द्रशेखरः लेख लिखति ।

(क) आपणिकः अङ्कनीं ददाति ।

(ख) मातामही कथां श्रावयति ।

(ग) सैनिकः मां रक्षति ।

(घ) कृष्णः कन्दुके गृह्णाति ।

Ans. : (क) आपणिकः अकन्यौ ददाति ।

(ख) मातामही कथे श्रावयति ।

(ग) सैनिक : आवाम् रक्षति ।

(घ) कृष्णः कन्दुकं गृह्णाति ।

Student Bro

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

III. चित्रं दृष्ट्वा द्वितीयाविभक्तेः वाक्यानि रचयन्तु ।

बालिकाः .... गच्छन्ति ।

पक्षिणः .... खादन्ति ।

शिक्षकः .... पाठयति ।

नर्तकी .... धरति ।

Ans. : (i) बालिकाः विद्यालयं गच्छन्ति ।
(ii) पक्षिणः फलानि खादन्ति ।
(iii) शिक्षक पाठं पाठयति ।
(vi) नर्तकी मालाम् धरति ।

IV. कोष्ठके विद्यमानानां शब्दानां द्वितीयाविभक्तेः एकवचनरूपेण सह वाक्यानि लिखन्तु ।
यथा - भक्तः (देव) नमति । भक्तः देवं नमति ।
(क) छात्रा : (ग्रन्थ) पठन्ति ।
(ख) बालकाः (कथा) लिखन्ति ।
(ग) रमा (लेखनी) क्रीणाति ।
(घ) शिक्षक (अस्मद्) पाठयति ।

Ans. : (क) छात्रः ग्रन्थं पठति ।
(ख) बालकः कथाम् लिखति ।
(ग) रमा लेखनीं क्रीणाति ।
(घ) शिक्षकः माम् पाठयति ।

V. द्वितीयाविभक्तेः एकवचनशब्दानां बहुवचने परिवर्तनं कृत्वा वाक्यानि रचयन्तु ।
यथा-वयं सुभाषितं वदामः । <u>वयं सुभाषितानि वदामः</u> ।
(क) अरुणः दूरवाणीं नयति ।
(ख) पिता लेखनीम् आनयति ।
(ग) जननी पाकं पचति ।
(घ) मातामहः मां बोधयति ।

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

Ans. : (क) अरुणः दूरवाणीः नयति ।
(ख) पिता लेखनीः आनयति ।
(ग) जननी पाकानि पचति ।
(घ) मातामहः अस्मान् बोधयति ।

VI. अधः प्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा द्वितीयाविभक्तेः प्रयोगं कृत्वा दश वाक्यानि रचयन्तु ।

(क) ....

(ख) ....

(ग) ....

(घ) ....

Ans. : (क) शिक्षकः छात्रान् योगासनं शिक्षयति ।
(ख) छात्राः योगासनम् कुर्वन्ति ।
(ग) छात्रे भोजनं खादतः ।
(घ) एका छात्रा जलं यच्छति ।

*** बहुविकल्पी प्रश्नाः** **[10]**

2. मनुष्याणां शरीरस्थो महान् शत्रुः कः?

(A) परिश्रमः (B) आलस्यम् (C) बलम् (D) विवेकम्

Ans. : (B) आलस्यम्

3. भिक्षुकः कुत्र आसीत्?

(A) नगरे (B) वने (C) नदीतटे (D) ग्रामे

Ans. : (D) ग्रामे

4. कस्मै दानं करोतु?

(A) दरिद्राय (B) धनिकाय (C) बालकाय (D) मित्राय

Ans.: (A) दरिद्राय

5. "अहो मम भाग्यम्" - इति कः चिन्तयति?

(A) धनिकः (B) शिक्षकः (C) भिक्षुकः (D) बालकः

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

Ans. : (C) भिक्षुकः

6. धनिकः सहस्त्रं रूप्यकाणि दत्वा किम् इच्छति?

(A) हस्तौ (B) पादौ (C) कर्णो (D) दन्ताः

Ans. : (B) पादौ

7. धनिकः सहस्त्राधिकैः रूप्यकैः भिक्षुकस्य कानि क्रेतुम् इष्टवान्?

(A) पात्राणि (B) वस्त्राणि (C) गृहाणि (D) शरीराङ्गानि

Ans. : (D) शरीराङ्गानि

8. केन समः बन्धुः नास्ति?

(A) परिश्रमेण (B) आलस्येन (C) धनेन (D) बलेन

Ans.: (A) परिश्रमेण

9. किं कृत्वा मनुष्यः नावसीदति?

(A) भिक्षाटनम् (B) आलस्यम् (C) उद्यमम् (D) दुग्धपानम्

Ans. : (C) उद्यमम्

10. "अहं कथं भिक्षां स्वीकरोमि।" रेखाङ्कितपदे का विभक्तिः?

(A) प्रथमा (B) द्वितीया (C) तृतीया (D) पञ्चमी

Ans. : (B) द्वितीया

11. सौभाग्येन वयं किं प्राप्तवन्तः?

(A) धनम् (B) भोजनम् (C) निवासम् (D) मानवजन्म

Ans. : (D) मानवजन्म

12. **पाठस्य आधारैण प्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखन्तु ।** [5]

I. भिक्षुकः किं करोति स्म ?

Ans. : भिक्षाटनं

II. कदाचित् तेन मार्गेण कः आगच्छति ?

Ans. : धनिकः

III. भिक्षुकः धनिकात् किम् इच्छति?

Ans. : प्रभूतं धनं

IV. धनिकः भिक्षुकात् किं याचितवान् ?

Ans. : पादौ / हस्तौ / शरीराङ्गानि

V. सौभाग्येन वयं किं प्राप्तवन्तः ?

Ans. : मानवजन्म

----- -----

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in